

УХВАЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційними зверненнями громадянина Михальчука Богдана Анатолійовича про офіційне тлумачення положень статті 15, частини другої статті 297 Цивільного процесуального кодексу України, статей 3, 17 Кодексу адміністративного судочинства України, статей 35, 48 Закону України «Про інформацію», статей 118, 152, 158 Земельного кодексу України, статті 16 Цивільного кодексу України та щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 49 Закону України «Про інформацію»

м. К и ї в
5 жовтня 2010 року
№ 61-у/2010

Справа № 2-57/2010

Конституційний Суд України у складі суддів:

Головіна Анатолія Сергійовича — головуючого,
Бауліна Юрія Васильовича,
Бринцева Василя Дмитровича,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,
Винокурова Сергія Маркіяновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Кампа Володимира Михайловича,
Колоса Михайла Івановича — доповідача,
Лилака Дмитра Дмитровича,
Маркуш Марії Андріївни,
Овчаренка В'ячеслава Андрійовича,
Сергейчука Олега Анатолійовича,
Стецюка Петра Богдановича,
Стрижака Андрія Андрійовича,
Ткачука Павла Миколайовича,
Шаптали Наталії Костянтинівни,
Шишкіна Віктора Івановича,

розглянув на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційними зверненнями Михальчука Богдана Анатолійовича про офіційне тлумачення положень статті 15, частини другої статті 297 Цивільного процесуального кодексу України, статей 3, 17 Кодексу адміністративного судочинства України, статей 35, 48 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня

1992 року № 2657–XII (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 48, ст. 650) з наступними змінами, статей 118, 152, 158 Земельного кодексу України, статті 16 Цивільного кодексу України та щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 49 Закону України «Про інформацію».

Заслухавши суддю-доповідача Колоса М. І. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

установив:

1. Громадянин Михальчук Богдан Анатолійович звернувся до Конституційного Суду України з клопотаннями:

— від 18 червня 2010 року та від 4 вересня 2010 року з ідентичними вимогами про офіційне тлумачення положень частини другої статті 297 Цивільного процесуального кодексу України стосовно роз'яснення:

а) «чи слід сплачувати судові витрати за подачу апеляційних скарг на ухвали судів (суддів) першої інстанції та додавати відповідні квитанції (платіжні документи) до апеляційних скарг на ухвали судів (суддів) першої інстанції»;

б) «чи є підставою для визнання неподаними та повернення апеляційних скарг на ухвали судів (суддів) першої інстанції, якщо не сплачено судові витрати та не додано відповідних квитанцій (платіжних документів) до апеляційних скарг на ухвали судів (суддів) першої інстанції»;

— від 18 листопада 2009 року про офіційне тлумачення положень частини першої статті 15 Цивільного процесуального кодексу України, пункту 1 частини першої статті 17 Кодексу адміністративного судочинства України стосовно роз'яснення:

а) «чи належить розглядати справу загальним місцевим судом в порядку цивільного судочинства відносно визнання незаконними та (або) нечинними та (або) недійсними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин, і відносно скасування таких рішень»;

б) «чи належить розглядати справу загальним адміністративним судом в порядку адміністративного судочинства відносно визнання незаконними та (або) нечинними та (або) недійсними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин, і відносно скасування таких рішень»;

в) «чи є будь-який документ в будь-якій письмовій формі правовим актом індивідуальної дії, якщо він прямо чи опосередковано може вплинути на права та обов'язки особи»;

г) «які саме документи можуть бути правовими актами індивідуальної дії»;

д) «чи слід розуміти нормативно-правовий акт, як акт, який передбачено законами України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні», Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731»;

— від 11 листопада 2009 року про офіційне тлумачення положень статей 35, 48 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657–XII стосовно роз'яснення «до якого суду (загального місцевого чи місцевого адміністративного) та в порядку якого судочинства (адміністративного чи цивільного) слід звертатись у разі відмови державного органу чи органу місцевого самоврядування надати інформацію та (або) документи чи залишення без розгляду звернення відносно надання інформації».

Михальчук Б. А. просить також «розглянути питання щодо конституційності статті 49 Закону України «Про інформацію» та відповідності її статті 56 Конституції України та статтям 1173, 1174 Цивільного кодексу України в їх систематичному аналізі відносно особи (держава чи орган), яка має відшкодувати збитки за правопорушення, допущені державними органами та їх посадовими (службовими) особами в сфері інформаційних відносин»;

— від 1 листопада 2009 року про офіційне тлумачення положень статей 118, 152, 158 Земельного кодексу України, статті 16 Цивільного кодексу України, статті 15 Цивільного процесуального кодексу України, статей 3, 17 Кодексу адміністративного судочинства України стосовно роз'яснення:

а) «до якого суду (загального місцевого чи загального адміністративного) та в порядку якого судочинства (адміністративного чи цивільного) слід звертатись у разі відмови органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування у передачі земельної ділянки у власність або залишення заяви без розгляду»;

б) «які саме (конкретно) рішення (лист, розпорядження, рішення виконкому, рішення ради, протокол ради, протокол виконкому, протокол комісії ради, розпорядження голови МДА, розпорядження голови ради, документ голови МДА чи ради, чи комісії ради, чи МДА, чи заступника МДА, чи ради, чи комісії МДА, чи ради та інші) органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування можуть бути визнані недійсними та в порядку якого судочинства (адміністративного чи цивільного)»;

в) «яким судом (загальним місцевим чи загальним адміністративним) та в порядку якого судочинства (адміністративного чи цивільного) вирішуються земельні спори з приводу володіння, користування і розпорядження земельними ділянками, що перебувають у власності громадян і юридичних осіб, а також спори щодо розмежування територій сіл, селищ, міст, районів та областей та у разі незгоди власників землі або землекористувачів з рішенням органів місцевого самоврядування, органу виконавчої влади з питань земельних ресурсів»;

г) «яким судом (загальним місцевим чи загальним адміністративним) та в порядку якого судочинства (адміністративного чи цивільного) повинні вирішуватись спори відносно визнання незаконними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин»;

ґ) «чи належить розглядати справу загальним місцевим судом в порядку цивільного судочинства відносно визнання незаконними та (або) нечинними та (або) недійсними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх

посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин, і відносно скасування таких рішень»;

д) «чи є справа (спір) відносно визнання незаконними та (або) нечинними та (або) недійсними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин, і відносно скасування таких рішень справою адміністративної юрисдикції»;

е) «чи буде спір відносно визнання незаконними та (або) нечинними та (або) недійсними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин, і відносно скасування таких рішень публічно-правовим спором»;

є) «чи буде орган державної влади чи орган місцевого самоврядування таким, який здійснює владні повноваження при прийнятті рішень, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин»;

ж) «чи належить розглядати справу загальним адміністративним судом в порядку адміністративного судочинства відносно визнання незаконними та (або) нечинними та (або) недійсними рішень, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, які прямо чи опосередковано стосуються земельних ділянок та (або) правовідносин, і відносно скасування таких рішень»;

з) «чи є будь-який документ в будь-якій письмовій формі правовим актом індивідуальної дії, якщо він прямо чи опосередковано може вплинути на права та обов'язки особи»;

и) «які саме документи можуть бути правовими актами індивідуальної дії»;

і) «чи слід розуміти нормативно-правовий акт, як акт, який передбачено законами України «Про місцеві державні адміністрації» та «Про місцеве самоврядування в Україні», Постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731».

Необхідність в офіційному тлумаченні названих положень законів України Михальчук Б. А. обґрунтовує їх неоднозначним застосуванням судами України при розгляді справ стосовно захисту його суб'єктивних прав у правовідносинах, пов'язаних із виділенням йому земельних ділянок у власність із земель запасу для ведення особистого селянського господарства, а також індивідуального дачного будівництва.

На думку суб'єкта права на конституційні звернення, неоднакове застосування судами загальної юрисдикції положень законів України «може призвести або вже призвело до порушення його конституційних прав і свобод, а саме:

— на рівність та непорушність прав щодо справедливого, неупередженого та законного розгляду справи в національному органі;

— на захист прав судом;

— на розгляд справи протягом розумного строку, встановленого законодавством;

— на ефективний засіб юридичного захисту».

2. Ухвалою Трьохколегій суддів Конституційного Суду України від 22 вересня 2010 року відмовлено у відкритті конституційного провадження у справі на підставі пунктів 1, 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — відсутність встановленого Конституцією України, цим Законом права на конституційне подання, невідповідність конституційних звернень вимогам, передбаченим Конституцією України, цим Законом, та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційних зверненнях.

3. Вирішуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Конституційний Суд України виходить з такого.

Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» у конституційному зверненні зазначається обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні положень Конституції України або законів України (пункт 4 частини другої статті 42); підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції України або законів України судами України, іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод (стаття 94).

Аналіз конституційних звернень та долучених до них матеріалів свідчить, що підстав для відкриття конституційного провадження у справі немає.

3.1. Згідно з пунктом 1 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» відсутність встановленого Конституцією України, Законом України «Про Конституційний Суд України» права на конституційне подання є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині.

Відповідно до статті 150 Конституції України, статті 40 Закону України «Про Конституційний Суд України» Михальчук Б. А. не є належним суб'єктом звернення до Конституційного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 49 Закону України «Про інформацію».

3.2. Посилаючись на окремі судові рішення як на доведення неоднозначного застосування судами України положень законів України, Михальчук Б. А. не долучив усі їхні копії до конституційних звернень, чим недотримав вимог пункту 5 частини другої статті 42 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Дослідження судових рішень, доданих до конституційних звернень, вказує на те, що в них немає неоднозначності застосування тих положень законів України, які автор клопотання просить витлумачити, що суперечить пункту 4 частини другої статті 42 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Крім того, наводячи відповідні рішення місцевих та апеляційних судів, Михальчук Б. А. всупереч статті 14 Закону України «Про Конституційний Суд України» порушує питання про правильність застосування ними законодавства України, що регулює питання підсудності, сплати судових витрат при ухваленні рішень у справах, які виникають у сфері земельних правовідносин, в яких він був стороною, а також намагається отримати консультацію з правозастосування.

Конституційний Суд України в Ухвалі від 17 лютого 2009 року № 7-у/2009 зазначив, що він не має повноважень щодо перевірки законності, обґрунтованості прийнятих судами загальної юрисдикції рішень і правильності застосування ними норм законодавства, а також повноважень щодо перевірки правильності визначення підсудності та зміни підсудності по конкретній категорії справ (абзац четвертий пункту 3 мотивувальної частини).

За правовою позицією Конституційного Суду України офіційне тлумачення і застосування правових норм є різними видами юридичної діяльності. Офіційним тлумаченням вважається діяльність компетентного органу державної влади щодо з'ясування і роз'яснення волі законодавця, матеріалізованої в нормі права. Правозастосовна діяльність полягає в індивідуалізації правових норм щодо конкретних суб'єктів і випадків, тобто в установленні фактичних обставин справи і підборі правових норм, які відповідають цим обставинам. Надання консультацій чи роз'яснень з цього приводу не належить до повноважень Конституційного Суду України (абзац другий пункту 3 мотивувальної частини Ухвали від 31 березня 2010 року № 15-у/2010).

Отже, невідповідність конституційних звернень вимогам, передбаченим Конституцією України, Законом України «Про Конституційний Суд України», та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційних зверненнях, є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктами 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України».

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 14, 42, 43, 45, 50, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

УХВАЛИВ:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційними зверненнями громадянина Михальчука Богдана Анатолійовича про офіційне тлумачення положень статті 15, частини другої статті 297 Цивільного процесуального кодексу України, статей 3, 17 Кодексу адміністративного судочинства України, статей 35, 48 Закону України «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 року № 2657–XII з наступними змінами, статей 118, 152, 158 Земельного кодексу України, статті 16 Цивільного кодексу України та щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 49 Закону України «Про інформацію» на підставі пунктів 1, 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — відсутність встановленого Конституцією України, цим Законом права на конституційне подання, невідповідність конституційних звернень вимогам, передбаченим Конституцією України, цим Законом, та невідомість Конституційному Суду України питань, порушених у конституційних зверненнях.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ